

Otto Böhtlingk & Rudolph Roth: Sanskrit-Wörterbuch, Part 1, Petersburg 1855

इतिकर्तव्य (इ० + क०) n. was unter den gegebenen Verhältnissen zu thun ist, Obliegenheit: एवं सर्वं विधायेदमितिकर्तव्यमात्मनः M. 7, 142. संदिदेश इतिकर्तव्यम् MBh. 3, 16407. 1, 7249. R. 2, 68, 5. 3, 39, 3. इतिकर्तव्यता (von इतिकर्तव्य) f. die den gegebenen Verhältnissen entsprechende Handlungsweise, Obliegenheit Trik. 3, 3, 353. इतिकर्तव्यतामूढः verwirrt in Betreff dessen, was er unter diesen Umständen thun sollte, Hit. 42, 9. निर्वर्ततास्य यावदितिकर्तव्यता नृभिः । तावतः — प्रकुर्वीति M. 7, 61. MBh. 3, 17305. Sāh. 3, 7.

इतिकार्यता f. dass. MBh. 3, 10031.

इतिकृत्यता f. dass. MBh. 1, 7929. 7932. 3, 1414.

इतित्र्यं (von इति) adj. f. इ der und der: इतित्र्यो ममाम् Çat. Br. 4, 8, 4, 4. पुरेतिथ्यै (sc. रात्र्यै) मरिष्यसि vor dem und dem Tage wirst du sterben 11, 6, 3, 11.

इतिमात्रम् Brāhmaṇ. 3, 1 falsche Lesart für अतिमात्रम्.

इतिवत् (von इति) adv. auf eben diese Weise Sāh. D. 22, 16. Mallin. zu Ragh. 19, 3.

इतिवृत्त (इ० + वृ०) n. Begebenheit, Ereigniss Trik. 3, 3, 226. ममेतिवृत्तं (so ist zu lesen) कालं गेयमद्भुतं महर्षिवाल्मीकिकृतं प्रगास्यतः R. 1, 4, 31. Sāh. D. 6, 7. 33, 4, 6.

इतिशब्द m. N. pr. gaṇa नडादि zu P. 4, 1, 99. — Vgl. ऐतिशायन.

इतिकामं m. Sage, Legende AK. 1, 1, 5, 5. H. 239. Çat. Br. 11, 1, 6, 9. 13, 4, 3, 12. 14, 3, 1, 10. 6, 10, 6. 7, 3, 11 (= Brh. År. Up. 2, 4, 10. 4, 1, 2. 3, 11). Åçv. Çr. 10, 7. Nir. 2, 10, 24. 4, 6. 10, 26. 12, 10. M. 3, 232. Sund. 1, 1. MBh. 3, 14103. VP. 276. इतिकामपुराणं n. Çat. Br. 11, 3, 6, 8. 2, 9. इतिकामपुराणः पञ्चमो वेदानाम् Kāhnd. Up. 7, 1, 2, 4. 3, 4, 1. इतिकामसमुच्चय Z. d. d. m. G. 2, 337. Verz. d. B. H. No. 436. — Eine Zusammenrückung von इति कृ (s. u. इति 7.) आस (3. sg. perf. von 1. अस्) so hat es sich begeben. — Vgl. ऐतिक्य.

इतीक m. N. pr. eines Volkes, Var. für ईजिक VP. 191, N. 80.

इत्काट m. = इक्काट Hit. 178. Ratnam. im ÇKDr.

इत्काला f. Name eines Parfums (रोचना) ÇabdaK. im ÇKDr.

इत्य n. = इत्युः Varāh. Brh. in Ind. St. 2, 239. Weber, Lit. 227. In der Z. f. d. K. d. M. IV. 306. fg. इत्युसि und इत्युसि.

इत्यंविध (von इत्यम् + विधा) adj. so geartet, so beschaffen Bhāṭṭr. 3, 45.

इत्यंकारम् (von कर्त्तृ mit इत्यम्) adv. auf diese Weise P. 3, 4, 27.

इत्यम् (von इद्) adv. so, auf diese Weise P. 5, 3, 24. Vop. 7, 110. AK. 3, 4, 32, 12. इत्यनु आद्वययोः SV. I. 4, 1, 2, 3. यदित्यनेकेमेकानिष्कर्तृत्वात्सा-न्यप्रादः RV. 8, 39, 14. इत्यमेतं AV. 3, 13, 7. 6, 133, 1. इत्यं श्रेयो मन्यमानेदमागमम् 8, 9, 22. TS. 2, 6, 8, 5. न वै न इत्यं विहृतो ऽलं भाव्यन्ति कृत्तेमं यज्ञे संभरामेति At. Br. 1, 18. 6, 33. य इत्यं स्वां उक्तिरं करोति der seiner Tochter so that, das anthut Çat. Br. 4, 7, 4, 2. अपीत्यं वामम् ऽवादिषुः 3, 4, 3, 7. 4, 2, 3, 4. 6, 1, 1, 3. 2, 1, 9. 3, 3, 12. u. s. w. R. 4, 9, 25. 14, 6. Hit. I. 153. Brāhma-P. in LA. 39, 4. Megh. 107. Çāk. 69, 12. 93, 20, v. I. ad 32, 5. Ragh. 2, 25, 67. Amar. 63. Dev. 1, 66. 4, 18. अन्तित्यंविदंस् Çat. Br. 7, 2, 1, 9. — Vgl. इत्या.

इत्यंभाव (इ० + भा०) m. das der-Art-Sein Vop. 3, 7.

इत्यंभूत (इ० + भू०) adj. so seiend, in diesem Zustande sich befindend, so beschaffen P. 1, 4, 90. 2, 3, 21. 6, 2, 149. Çāk. 36, 5. 63, 7. Megh. 92.

इत्यशास्त्र astrol. N. des 3ten Joga, = arab. إِنْصَال Ind. St. 2, 263. 270.

इत्यौ (von इद्) ved. adv. so. Ist im RV. häufig gebraucht, öfters so abgeschwächt, dass es überhaupt als leichte Hinweisung oder als Verstärkung und Hervorhebung eines Wortes dient, welchem es meist vorangeht. Daher ist es Naigh. 3, 10 unter den eine Versicherung ausdrückenden Wörtern (कैतौ K'ç. und Siddh. K. zu P. 5, 3, 1) aufgezählt. Nir. 4, 25. 3, 5. 11, 37. अयमेक इत्या पुत्ररु चंद्रे वि विषयति: er allein erschaut so viel und weit RV. 8, 23, 16. गत्ता नूनं नो ऽवसा यथा पुरेत्या कापय वि-युषे 1, 39, 7. एक्यु षु ब्रवाणि ते ऽग्ने इत्येतं रा गिरः ich will dir ganz andere (schönere) Lieder sprechen 6, 16, 16. इत्यारो अचेता: jeder Andere ist unweise 1, 120, 2. उक्तमस्य स हि वन्दुरित्या das ist seine eigentliche Verwandtschaft 134, 5. किं तं इत्या quid tibi sic? wie geschieht dir das? 163, 3. दिव इत्या ज्ञानतस्तं कात्रन् 4, 16, 3. प्र यदित्या परावतः शोचिर्न मानमस्य so aus der Ferne 1, 39, 1. वृहस्पते प्र चिकित्सा गविष्टावित्या स्ते जैरित्र इन्द्र पन्थाम् der doch dein Lobsänger ist 6, 47, 20. सुपर्ण इत्या नखमा सिपाय 10, 28, 10. इन्द्रमित्या गिरा ममाच्छा-गुरिपिता इतः 3, 42, 3. इत्या सुतः पौर इन्द्रमाव so wohl hat der Trank den Indra gesättigt 2, 11, 11. ते नो गोपा अयाद्यास्त उक्त इत्या न्यक् 8, 28, 3. गन्धर्व इत्या पदमस्य रत्नति 9, 83, 4. इत्या ये प्रागुपरि सति 10, 44, 7. इत्या सुताया अन्वावृर्धन् (विविषुः) einmal im Lauf 6, 32, 5. या इत्या नववृन्तु जोषम् 3, 33, 2. 1, 24, 4. 84, 10, 15. 92, 17. 121, 1. 139, 2. 133, 2. 173, 6. 3, 9, 5. 32, 16. 10, 1, 3. 132, 1. AV. 4, 1, 6. क इत्या वेद यत्र सः wer weiss (so), wo der ist Kathop. 2, 25. Besonders gern steht es in Verbindung mit Wörtern, welche Anrufung der Götter und verwandte Begriffe ausdrücken, im Sinne von so, d. i. so sehr, recht, ernstlich: तं हि शश्वत् ईकृत इत्या विप्रास ऊतये RV. 7, 94, 5. 36, 15. 8, 7, 30. गव्हतं दा-श्रुयो गुरुमित्या स्तुवता अश्विना 74, 6. इत्या गृणतौ नहिनेस्य शर्मन् 6, 33, 5. 4, 29, 1. इत्या नभ्यः शशमन्भ्यः 4, 41, 3. 8, 90, 1. 5, 17, 1. तं धेमित्या नमस्विन् उप स्वरात्तमासते 1, 36, 7. 80, 1. यमिन्धते युवतयः सन्तित्या 2, 33, 11. 3, 24, 6. namentlich neben धी, im Sinne eines adj. (wie z. B. lateinisch simul comploratio, cominus pugna): solche d. i. rechte, ernstliche Andacht: इ-या धिया यज्ञवतः । या चकुरमिन्धते 3, 27, 6. प्र-णेता इत्या धिया 5, 61, 15. (या यानः) मन्त्रित्या धिया 1, 2, 6. इत्या धिया वर्मिणि प्रभृतः 139, 1. ता कृत्यतिर्यद्वर्धयुतेत्या धिये उक्त्युः शश्वदश्वः 6, 62, 3. इत्या धीवतमद्विषः काणवम् (अयः) 8, 2, 40. Vgl. इत्याधी. Neben andern Bekräftigungswörtern: वक्तित्या (am Anfange von Versen) 1, 141, 1. 5, 67, 1. 84, 1. 6, 39, 2. सत्यमित्या व्येदेसि 8, 33, 10. ज्ञिष इत्या गोपीध्याय हि 10, 93, 11. अरे अया का निवित्या दर्श 102, 10.

इत्यौत् adv. so v. a. इत्यम् Çat. Br. 2, 6, 1, 18. 24. पञ्चेत्यादकुल्यः पञ्चे-त्यात् 3, 2, 3, 23. 11, 1, 6, 17. 13, 4, 1, 5. यस्येत्यादनुकाशः स्थान् 8, 1, 12. 14, 1, 2, 1.

इत्यौधो (इ० + धो) adj. recht andächtig; innig verlangend: तमिनो दाश्रुयो वज्रेत्वाधीरुभि यो नन्ति त्वा RV. 2, 20, 2. त्वेदं त्रिणिषी वीर्ये-शा इत्याधये दाश्रुये मर्त्यय 4, 11, 3. पुरः स्य इत्याधिये दिवोदासाय शम्वं-रम् 9, 61, 2. — Vgl. u. इत्या.

इत्य partic. fut. pass. von 3. इ P. 3, 1, 109. Vop. 26, 17, 18. — Vgl. अ-न-यासमित्य.

इत्यक m. N. pr. eines Oberkammerers (प्रतीकाराधिकारिन्), der auch